

sten optages med gravemaskine, store sten tages enkeltvis med grab og stentang.

Der findes i dag 19 stenfiskerfartøjer, hvoraf kun ca. halvdelen lejlighedsvis udfører stenfiskeriopgaver.

Der indvindes endelig, som nævnt, en begrænset mængde gamle østersskaller og muslingskaller. Indvindingen foretages for langt den største dels vedkommende ved sugning med ral- og sandsugningsfartøjer i Roskilde Fjord, men på grund af de meget store biologiske og kulturhistoriske beskyttelsesinteresser i fjorden er det besluttet, at indvindingen her skal afvikles med udgangen af 1997. Afviklingsordningen berøres ikke af lovforslaget.

Indvindingens miljømæssige effekter

Ved vurderingen af råstofindvindingens effekter på havmiljøet, må der skelnes mellem kortsigtede og langsigtede effekter. Der må ligeledes foretages en vurdering af påvirkningernes varighed, hyppighed og sæsonmæssige forekomst.

Råstofindvinding på havet kan i væsentligt omfang påvirke bundtopografien, dybdeforholdene, overfladesedimentets sammensætning på kortere og længere sigt og vil forårsage spredning af suspenderet materiale i og uden for indvindingsområdet. Når de miljømæssige effekter af indvindingen skal bedømmes, er det afgørende at se på bundtypen i det pågældende område, idet plante- og dyrelivet er snævert knyttet til bundtypen. Det skal ligeledes tages i betragtning, at såvel de enkelte arter af planter og dyr som de forskellige biotoper eller habitater har forskellig sårbarhed og forskellig reetableringsevne og dermed forskelligt beskyttelsesbehov. Beskyttelsesbehovet afhænger også af, hvor store andele af en bestemt bundtype med tilhørende plante- og dyreliv, der vil blive påvirket af indvindingen.

Sandsugning i forholdsvis rene forekomster, kystnært eller på lavvandede flak, hvor bundforholdene netop er karakteriseret ved hyppige omlejring og naturlig ustabilitet, vil generelt være miljømæssigt uproblematisk. Dyrelivet i sådanne områder er generelt mindre følsomt over for påvirkningerne af råstofindvinding og vil i det lange løb, hvis indvindingen ikke er vedvarende, hurtigt genindvandre efter råstofindvindingens ophør. Når effekter af indvinding i sådanne områder skal vurderes nærmere, må forhold såsom udbredelse af havgræsser og ålegræs, sedimentspredning, mulighed for kysterosion og ændringer af dybdeforholdene tages i betragtning.

Sandsugning, der ligeledes sker i forholdsvis rene forekomster, men under mindre dynamiske forhold, vil sædvanligvis medføre påvirkninger af mere lokal karakter, men ofte samtidig mere permanente på-

virkinger. I vurderingen af de miljømæssige effekter må der især lægges vægt på ændringer i bundkotten. Hvor der er ringe strøm- og bølgepåvirkning, vil de beherskede hydrodynamiske forhold indebære, at markante ændringer i bundtopografien, eksempelvis store sugehuller, kun meget langsomt udjævnes. I sådanne dybe sugehuller kan der aflejres organisk materiale, der kan give anledning til iltsvind. Bundtypen og faunasammensætningen vil ligeledes ændres.

Sand- eller ralsugning i forekomster, der ligger under dæklag af en finkornet blød bund, der ofte har et stort organisk indhold, vil kunne medføre en drastisk ændring af bundtypen i og omkring indvindingsstedet. Mens dyrelivet i blødbundsområderne sædvanligvis ikke er særlig følsomt for sedimentation af finkornet eller suspenderet materiale, kan mere grovkornet materiale medføre gener. I vurderingen af de miljømæssige konsekvenser må der dog især lægges vægt på markante ændringer i dybdeforholdene, da sådanne, ofte lidt dybereliggende bundtyper, kan have potentielle iltsvindproblemer.

Sand- eller ralsugning i forekomster, der ligger under groft grus eller småsten, kan være problematisk, da der er risiko for, at bunden gradvist ændres til permanent at bestå af mere finkornet overfladesediment. Samtidig må væsentlige ændringer i bundtopografien og bunddybden forventes at være blivende. Med sådanne bundforandringer ændres mulighederne i større eller mindre grad for fortsat eksistens af det hidtidige plante- og dyreliv i området. I vurderingen af miljøeffekter er kendskab til bølge- og strømforhold afgørende for vurdering af konsekvenserne af sedimentspild og sedimentaflejring. Bølge- og strømforholdene er også afgørende for vurdering af indvindingsdybden. Områdets plante- og dyreliv, herunder dets potentiale som gyde- og opvækstområde og som fourageringsområde, bør ligeledes vurderes.

Ralsugning i blotlagte forekomster har klare miljømæssige effekter, da den hårde og stenede bund er levested for plante- og dyrearter, som er afhængige af en hård, ren bund at hæfte sig til og ofte af forholdsvis klart vand. I sådanne områder vil der typisk være strømforhold, der naturligt fjerner finkornet materiale fra stenbunden. Ved råstofindvinding må væsentlige ændringer i bundtopografien og bunddybden forventes at være blivende. I vurderingen af råstofindvindingens effekter på plante- og dyrelivet må indgå oplysninger om sedimentspild, omlejring af sedimentet og bundhydrografiske forhold. Områdets biologi bør endvidere undersøges, og dens værdi vurderes.

Stenfiskeriet medfører meget radikale indgreb i områder, der ofte har meget stor biodiversitet. De